

- **Advies 2002/05: De maatregelen te nemen bij een eventuele contaminatie met PCB's in de voedingsketen.**

Het wetenschappelijk comité neemt kennis van de door het CONSUM-programma ontdekte contaminatie met PCB's in de voedingsketen die zich in januari 2002 heeft voorgedaan ten gevolge van een besmetting van voeders en van de door het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen in dat verband genomen maatregelen.

In dit incident werd de reglementaire norm van maximum 200 ng/g vet in diervoeding overschreden in 13 monsters diervoeding (waarvan 7 monsters varkensvoeder niet gemedicineerd, 4 monsters varkensvoeder gemedicineerd en 2 monsters kippenvoeder) op 207 monsters; 0 monsters grondstoffen positief op 145 monsters; de vooropgestelde alarmdrempel van 5000 ng/g vet werd in geen enkel monster bereikt. De reglementaire norm werd in 13 monsters kippenvet overschreden (op 77 monsters) en in 13 monsters varkensvet (op 147 monsters) (bij dieren die met de besmette voeders werden gevoederd).

Na het vaststellen van de overschrijding van de reglementaire norm werden bewarende maatregelen genomen maar omdat de alarmdrempel niet bereikt werd, is het crisisplan niet in werking gesteld.

De volgende standpunten van het wetenschappelijk comité hebben enkel betrekking op diervoeders voor voedselproducerende dieren.

Maatregelen te nemen in de veevoederbedrijven.

Het is wenselijk dat de bedrijven meer preventieve maatregelen treffen om alle bronnen van contaminatie vóór en tijdens de productie uit te sluiten niet alleen op het vlak van de geleverde grondstoffen (toezicht op certificaten, eigen ontleding, ...) maar ook op het vlak van het machinepark, het transport, enz. Het is ook aan te raden dat daarbij overwogen wordt een aantal preventieve maatregelen die in de voedingsmiddelensector bestaan over te nemen (bv. de materialen en producten die rechtstreeks of onrechtstreeks met de voeders kunnen in aanraking komen zouden van voedingskwaliteit moeten zijn, of goedgekeurd voor gebruik in bedrijven die voedingsmiddelen fabriceren), het toepassen van de hygiëneregels en voederveiligheidsregels gesteund op de HACCP-beginselen uit de voedingsmiddelensector, het toepassen van autocontrole, enz.

De bedrijven moeten bij vaststelling van een contaminatie de nodige maatregelen nemen: de oorsprong opsporen en corrigerende maatregelen nemen.

Maatregelen te nemen door de overheid.

Het CONSUM-programma heeft tot doel de door de bedrijven genomen veiligheidsmaatregelen in de voedselketen te verifiëren. De tijdsperiode tussen de monsternamen en het mededelen van het analyseresultaat (transport van het monster, inbrengen van de monstergegevens, ontleding van het monster) moet zo kort mogelijk zijn en in kwantitatieve doelstellingen uitgedrukt. Op basis van de huidige ervaring vanuit het CONSUM-programma aanvaardt het wetenschappelijk comité de beslissing dat ten minste 90 % van de resultaten van de ontleding ten laatste 5 werkdagen na het nemen van de monsters moet beschikbaar zijn in het geval van de PCB's.

Het wetenschappelijk comité dringt er op aan dat de monsternamenprocedures de nodige technische voorzieningen bevatten opdat het monster representatief zou zijn voor de te controleren partij voeder en dat de bedrijven gedurende een door de reglementering of procedures voorgeschreven termijn getuigenmonsters bewaren die later in geval van noodzaak kunnen ontleed worden.

Het wetenschappelijk comité dringt er ook op aan dat het CONSUM-programma meer aandacht zou geven aan de gebruikte grondstoffen.

Bij vaststelling van een contaminatie moet de overheid maatregelen nemen in functie van de vastgestelde overschrijding en ter plaatse een audit uitvoeren om de auto-controle te verifiëren met bijzondere aandacht voor de corrigerende maatregelen. Deze maatregelen zijn van belang omwille van de accumulatie in de dieren en bij de verbruikers: er moet vermeden worden dat de blootstelling aan lage hoeveelheden PCB's gedurende een lange periode of aan hogere hoeveelheden gedurende een korte periode een opstapeling in de voedselketen en in het organisme voor gevolg heeft.

Het wetenschappelijk comité benadrukt dat de in diervoeding vastgestelde norm voor PCB's laag ligt en gebaseerd is op een werkhypothese aangenomen tijdens de dioxinecrisis in 1999. Het is belangrijk dat op Europees niveau een norm vastgesteld wordt. De risico-beoordeling voor de mens dient rekening te houden met de overdracht van de PCB's door de voedselketen, met de verschillende innamebronnen (vis, vlees, zuivel, eieren, ...) en met de voedingsgewoonten van de verbruikers.

Het Wetenschappelijk comité beveelt aan dat naast de reglementaire norm een alarmdrempel blijft bestaan, waarbij, om operationele redenen, uitzonderlijke beschermende maatregelen genomen worden.

Het vaststellen van een alarmdrempel moet gebeuren op basis van objectieve gegevens zoals de aard van de diervoeding en de betrokken diersoort, de hoeveelheid die dagelijks door de dieren wordt verbruikt, de eventuele verdunning met andere voeders, de innameduur, de aard van de dierlijke producten bestemd voor de voeding en de mate van overdracht van de PCB's van de voeding naar de betrokken verbruiksproducten (vlees, melk, eieren).

Er dient op gewezen te worden dat de betrouwbaarheid van een alarmdrempel gebaseerd op een periodieke steekproef afhankelijk is van de frequentie en de representativiteit van de steekproef.

Er zijn thans echter nog onvoldoende gegevens ter beschikking om een correct gefundeerd advies te geven over de alarmdrempel die per soort diervoeding moet vastgesteld worden. Deze drempels moeten gebaseerd zijn op een risico-beoordeling, gesteund op simulatiestudies. Het lijkt ondertussen wel logisch om een alarmdrempel vast te stellen die lager is voor gevogelte dan voor andere dieren, gelet op de kortere levensduur van gevogelte in het algemeen en van braadkippen in het bijzonder. Om analoge redenen zouden de alarmdrempels lager moeten zijn voor voeder bestemd voor leghennen en voor melkkoaien.

Tenslotte beveelt het wetenschappelijk comité aan te onderzoeken hoe meer middelen zo goed mogelijk voor de controle zouden kunnen ingezet worden.